

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecători – Cobzac Elena, Țurcan Anatolie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, prin care solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe

Vicol Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în raionul XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 05.07.2017 – 07.12.2020 (prima instanță);
2. 16.02.2021 – 20.04.2020 (instanța de apel);
3. 01.07.2021 – 03.11.2021 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul (sediul Cantemir) din 07 decembrie 2020, **Vicol Ion** a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal la 12 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

A fost admisă parțial acțiunea civilă, cu dispunerea încasării din contul inculpatului Vicol Ion în beneficiul succesorului părții vătămate Para Maria a sumei de 50 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, și a sumei de 2 000 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare legate de asistența juridică. În rest, cerințele succesorului părții vătămate Para Maria privind încasarea prejudiciului material au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

Solicitarea procurorului privind încasarea din contul inculpatului Vicol Ion a cheltuielilor de judecată a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Vicol Ion la data de 29 decembrie 2016, aproximativ la ora 23.30 deplasându-se la domiciliul lui Jîlteanu Constantin, situat în s XXXXX, în urma unui conflict, în mod intenționat i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului cet.

Jîlteanu Constantin, prin ce i-a cauzat, conform raportului de expertiză judiciară nr. 19,„D” din 03.02.2017, leziuni corporale sub formă de: traumă craniu-cerebrală închisă manifestată prin echimoză a regiunii fronto-temporale stângi cu hemoragie în țesuturile moi epicraniene și mușchiul temporal stâng, hematomsudural cronic pe stânga (50-60 ml) sânge, cheag, hemoragie suarahnoidală a emisferei stângi cu compresia țesutului creierului lobilor fronto-temporali stângi, care se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și excoriație a regiuni zigomatice stângi, care se califică ca leziuni corporale neînsemnate, astfel, la data de 10 ianuarie 2017 a survenit decesul cet. Jîlteanu Constantin în vârstă de 57 ani în urma hemoragiei subarahnoidale difuze complicată cu hematom sudural cronic pe stânga pe fondal a traumei cranio-cerebrale închise.

Acțiunile inculpatului Vicol Ion au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, adică vătămarea intenționată gravă a sănătății care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victimei.

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procuror, prin care a solicitat casarea parțială a acesteia în partea ce ține de stabilirea pedepsei, precum și în partea ce ține de respingerea solicitării acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Vicol Ion, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Vicol Ion să fie condamnat în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, la 14 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, precum și încasarea de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3216 lei.

În motivarea apelului procurorul a indicat că prima instanță corect a apreciat și încadrat acțiunile inculpatului Vicol Ion în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, însă la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de faptul că inculpatul Vicol Ion anterior a fost condamnat, și anume, prin sentința Judecătoriei Cahul din 05 februarie 2004 în baza art. 119 alin. (2) Cod penal (redacția 1961), la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în CCM pentru minori, iar în conformitate cu art. 1 pct. d) a Legii cu privire la amnistie din 10.08.2001 a fost eliberat de pedeapsa stabilită; prin sentința Judecătoriei Cantemir din 12 martie 2013, Vicol Ion a fost condamnat în baza art. 312 alin. (2) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an. Astfel, procurorul a susținut că pedepsele penale respective nu și-au atins scopul legii penale, deoarece inculpatul nu s-a reeducat, întrucât în anul 2016 a săvârșit o nouă infracțiune.

Ținând cont de cele expuse supra, procurorul a concluzionat că pedeapsa stabilită inculpatului pentru infracțiunea comisă, este prea blîndă, nefiind astfel respectate dispozițiile art. 61, 75 Cod penal.

În partea ce ține de respingerea solicitării acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare, apelantul a invocat că sentința primei instanțe este nefondată și contravine prevederilor art. 227 alin. (1), art. 227 alin. (2) pct.5), art. 229 alin.(1), (2) Cod de procedură penală.

În continuare, procurorul a menționat că din materialele cauzei rezultă, că raportul de expertiză judiciară nr.33 din 23.01.2017, raportul de expertiză judiciară nr.96a din 10.03.2017, raportul de expertiză judiciară nr. 19,„D” din 03.02.2017 și

raportul de constatare nr.8 „C” din 02.02.2017 au fost ordonate și efectuate în cadrul procesului penal, fiind achitate din sumele alocate de stat, până la recunoașterea inculpatului vinovat de comiterea infracțiunii, cheltuielile au fost avansate de stat, care după condamnarea acestuia pot fi recuperate de la condamnat.

Totodată, a subliniat că potrivit notei de cheltuieli judiciare anexate la cauza penală, acestea au fost suportate în legătură cu plata onorariilor apărătorilor din oficiu, precum și cheltuieli judiciare suportate în legătură cu utilizarea hârtiei și imprimatelor ce compun dosarele penale, care la fel urmează a fi recuperate de la condamnat.

3. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 aprilie 2021, a fost respins apelul procurorului, cu menținerea sentinței atacate.

3.1. În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că instanța de fond, judecând cauza, a verificat sub toate aspectele circumstanțele de fapt și de drept, complet și obiectiv a apreciat probele administrate, și întemeiat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Vicol Ion corect au fost încadrate în baza prevederilor art. 151 alin.(4) Cod penal.

Referitor la dezacordul procurorului cu sentința în partea aplicării pedepsei, instanța de apel a notat că instanța de fond, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Vicol Ion, a respectat principiile de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 7, art. 75 Cod penal, a ținut cont de faptul că infracțiunea comisă de către inculpat, potrivit art. 16 Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave, că nu se află la evidența medicului narcolog (f.d. 58, Vol. I), la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d.45, Vol. I), anterior a fost în conflict cu legea penală, însă antecedentele penale sunt stinse, circumstanțe atenuante sau agravante, nu au fost stabilite, așadar, pedeapsa stabilită fiind echitabilă și în limitele stabilite de sancțiunea normei de incriminare.

Cît privește critica procurorului, precum că prima instanță, prin sentința adoptată, neîntemeiat a respins încasarea din contul inculpatului Vicol Ion a cheltuielilor judiciare în mărime de 3216 lei, suportate pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr.33 din 23.01.2017, raportului de expertiză judiciară nr.96a din 10.03.2017, raportului de expertiză judiciară nr. 19„D” din 03.02.2017 și raportului de constatare nr.8 „C” din 02.02.2017, cât și a cheltuielilor judiciare în legătură cu plata onorariilor apărătorilor din oficiu, precum și cheltuieli judiciare suportate în legătură cu utilizarea hârtiei și imprimatelor, instanța de apel a susținut că instanța de fond, la examinarea acestui aspect, a respectat prevederile art. 227 alin.(1), (2) pct.5), alin.(3) Cod de procedură penală.

Concomitent, instanța de apel a reținut că, raportul de expertiză judiciară nr.33 din 23.01.2017, raportul de expertiză judiciară nr.96a din 10.03.2017, raportul de expertiză judiciară nr. 19„D” din 03.02.2017 și raportul de constatare nr.8 „C” din 02.02.2017 (f.d. 79-81, 103-104, 113-115, 168-170, vol. 1), au fost ordonate de către organul de urmărire penală pentru stabilirea motivului decesului persoanei, și depistarea leziunilor corporale ale persoanei decedate, apartenența urmelor ridicate de la fața locului, cât și stabilirea stării psihologice a inculpatului, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care

sunt puse în sarcina părții acuzării. Or, procurorul în lipsa unor astfel de probe nu ar fi putut demonstra comiterea faptei penale de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății soldată cu decesul persoanei, de către inculpatul Vicol Ion, precum și să susțină învinuirea în instanța de judecată în vederea condamnării persoanei, or în astfel de cazuri sunt necesare cunoștințe speciale, iar raportul de constatare este unul obligatoriu, reieșind din prevederile art. 143 alin.(1) Cod de procedură penală.

La acest segment, instanța de apel a remarcat că, acțiunile infracționale a inculpatului au avut loc la 29 decembrie 2016. Prin Legea nr. 316 din data de 22 decembrie 2017, în vigoare din data de 09 februarie 2018, a fost exclus/abrogat aliniatul (2) din art. 143 din Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul bugetului de stat. Prin urmare, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului Vicol Ion în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea rapoartelor de expertiză judiciară, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din sumele alocate de la bugetul statutului.

În consecință, instanța de apel a constatat temeinicia concluziei primei instanțe de a respinge cerința procurorului privitor la încasarea de la inculpatul Vicol Ion cheltuielile judiciare în sumă totală de 3216 lei.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocând temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia în partea stabilirii pedepsei și în latura respingerii solicitării procurorului de a se încasa de la inculpatul Vicol Ion în contul statului a cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, din următoarele considerente:

- pedeapsa penală stabilită inculpatului Vicol Ion pentru infracțiunea comisă, este prea blândă și nu corespunde principiului individualizării pedepsei penale. Or, instanța de apel, la stabilirea pedepsei urma a ține cont de faptul că inculpatul Vicol Ion, în urma unui conflict, în mod intenționat, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului cet. Jilteanu Constantin, prin ce i-a cauzat, conform raportului de expertiză judiciară nr.19 "D" din 03.02.2017 leziuni corporale, care se califică ca **vătămări corporale grave, periculoase pentru viață și excorație a regiuni zigomatice stângi**, care se califică ca leziuni corporale neînsemnate, în urma cărora la data de 10 ianuarie 2017 **a survenit decesul cet. Jilteanu Constantin;**

- infracțiunea comisă de către inculpatul Vicol Ion, potrivit art.16 Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave;

- inculpatul Vicol Ion anterior a fost condamnat, și anume, prin sentința Judecătorei Cahul din 05.02.2004 în baza art. 119 alin. (2) Cod penal (redacția 1961), la 2 ani privațiune de libertate, cu ispășirea pedepsei în CCM pentru minori, iar în conformitate cu art. 1 pct. d) a Legii cu privire la amnistie din 10.08.2001 a fost eliberat de pedeapsa stabilită; - prin sentința Judecătorei Cantemir din 12.03.2013 în baza art. 312 alin. (2) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare cu

suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an;

- inculpatul Vicol Ion nu a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate și nu a colaborat cu organele de urmărire penală, circumstanțe ce demonstrează că inculpatul nu a conștientizat gravitatea acțiunilor săvârșite și nu s-a pornit pe calea corijării;

- doar aplicarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 14 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, va putea îngredi societatea de la manifestarea unor acțiuni de acest gen din partea inculpatului Vicol Ion, or, pedeapsa aplicată inculpatului, atât de către instanța de fond, cât și de instanța de apel, va fi apreciată ca atitudine tolerantă a statului față de aceste categorii de infracțiuni, ce va submina încrederea societății în eficiența și echitatea justiției;

- consideră neîntemeiată soluția instanței de apel de a respinge cerința privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Vicol Ion în beneficiul statului în sumă de 1719 lei, făcând, în acest sens, trimitere atât la practica Curții Supreme de Justiție, cât și la practica CEDO.

5. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului ordinar declarat de către procuror se constată că acesta invocă ca temeiuri de drept prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, în particular, referindu-se la faptul că instanța de apel i-a stabilit inculpatului Vicol Ion pentru infracțiunea comisă o pedeapsă prea blândă, inclusiv, că neîntemeiat a respins solicitarea procurorului de a se încasa de la inculpat în contul statului cheltuielile judiciare, în sumă de 1719 lei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că argumentele invocate în cererea de recurs nu sunt acceptate în urma cercetării

materialelor cauzei și în contextul ce urmează va puncta raționamentele care au stat la baza respingerii acestora.

Întru elucidarea criticilor recurentului precum că „*consideră neîntemeiată soluția instanței de apel de a respinge cerința privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului Vicol Ion în beneficiul statului în sumă de 1719 lei, făcând, în acest sens, trimitere atât la practica Curții Supreme de Justiție, cât și la practica CEDO*”, Colegiul penal menționează că sunt neîntemeiate, or, potrivit materialelor cauzei, se constată că inculpatul Vicol Ion a comis infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (4) Cod penal la data de 29 octombrie 2016, ulterior, întru constatarea, clarificarea și evaluarea circumstanțelor cauzei, au fost efectuate raportul de expertiză judiciară nr.33 din 23.01.2017, raportul de expertiză judiciară nr.96a din 10.03.2017, raportul de expertiză judiciară nr. 19„D” din 03.02.2017 și raportul de constatare nr.8 „C” din 02.02.2017 (f.d. 79-81, 103-104, 113-115, 168-170, Vol. I), iar cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor de specialitate au constituit 1719 lei, potrivit Notei de cheltuieli judiciare (f.d.182, Vol. I).

Astfel, se constată că aceste rapoarte au fost efectuate pînă la data de 09 februarie 2018, când au intervenit modificări în art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, care a fost abrogat prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, și care pînă la această dată prevedea că plata pentru efectuarea expertizelor judiciare prevăzute la alin. (1) art. 143 Cod de procedură penală, se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

În acest sens, Colegiul penal conchide că rapoartele de expertize au fost efectuate pînă la introducerea acestor modificări, fapt ce determină corectitudinea efectuării rapoartelor din contul mijloacelor bugetului de stat, ținîndu-se cont de prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală.

Totodată, cu referire la cauzele invocate de către recurent din practica CSJ și CtEDO, precum că, deși sunt similare cazului supus judecării, însă instanțele de judecată s-au expus diferit, Colegiul penal ține să menționeze, că aceste cauze nu au tangențe cu prezenta cauză penală, fapt ce împiedică aplicabilitatea acestora, la caz.

Cît privește argumentul procurorului privind blîndețea pedepsei stabilite inculpatului Vicol Ion, Colegiul penal îl apreciază ca fiind nefondat, or, instanța de apel menținînd sentința primei instanțe, a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 Cod penal, menționînd în acest sens că „*instanța de fond, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Vicol Ion, a respectat principiile de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de faptul că infracțiunea comisă de către inculpat, potrivit art. 16 Cod penal, se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave, că nu se află la evidența medicului narcolog (f.d. 58, Vol. I), la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d.45, Vol. I), anterior a fost în conflict cu legea penală, însă antecedentele penale sunt stinse, circumstanțe atenuante sau agravante, nu au fost stabilite, așadar, pedeapsa stabilită fiind echitabilă și în limitele stabilite de sancțiunea normei de incriminare*”.

Subsecvent, Colegiul penal ține să menționeze că în cazul săvârșirii unei infracțiuni, instanța de judecată este singură în măsură să înfăptuiască nemijlocit

acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis această infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a quantumului pedepsei. Pedepsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale, și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal cu stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Față de cele ce preced, Colegiul penal consideră că temei pentru aplicarea unei pedepse mai aspre, sub formă de 14 ani 6 luni închisoare, în privința inculpatului Vicol Ion nu se constată, or, pedeapsa stabilită răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

Subsidiar, urmează de evidențiat faptul că argumentele invocate în recurs de către procuror au fost deja obiect de judecare în instanța de apel și aceasta, respectând prevederile art. 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, s-a pronunțat argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apel, și-a motivat temeinic soluția în acest sens, așa cum este indicat în pct. 3.-3.1. al prezentei decizii, motivare pe care instanța de recurs o însușește și reiterarea căreia nu o consideră necesară, deoarece motivarea și soluția instanței de apel sunt pe deplin conforme circumstanțelor de fapt și de drept stabilite, precum și practicii judiciare constante.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției acestor instanțe (*a se vedea, în special, cauzele Garcia Ruiz v. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999; Helle v. Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997*).

Totodată, în concepția Curții Europene, art. 6 § 1 nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (*cauza Van de Hurk v. Olanda, nr. 16034/90 din 19 aprilie 1994, Immeubles Groupe Kosser v. Franța, nr. 38748/97 din 9 martie 1999*).

7. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Tomița Mihail, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 20 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Vicol Ion XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **09 decembrie 2021**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Țurcan Anatolie